Opinie

Wanneer boer en burger praten, ontstaat wederzijds begrip

Opinie

Iedereen wil de natuur beschermen, maar voelt zich gegijzeld door een systeem van concurrentie en competitie, stelde Steven Vromman, ook wel gekend als ‘Low impact man’, vast tijdens één van de gespreksavonden die Rikolto en Groene Kring samen organiseren. Hij schreef er een opiniestuk over, dat eerder ook in De Standaard verscheen.

10 MAART 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 10 MAART 2023 13:29

Lees meer over:
imago
consument
landbouw algemeen

Middelkerke, 6 maart, een winderige regenavond. Enkele uren eerder is binnen de Vlaamse regering de stikstofbom ontploft. Een groepje mensen komt samen in het feestzaaltje van een varkens-KI-bedrijf – KI staat voor kunstmatige inseminatie. Hier gaat vanavond een tiental jonge boeren in gesprek met evenveel burgers. Het doel van deze dialoog, georganiseerd door De Groene Kring en Rikolto, is de polarisatie overstijgen. Ik mag meeluisteren naar de verhalen. Een paar keer val ik bijna van mijn plastic stoeltje.

Stel je voor: je hebt een hele maand hard gewerkt, mooie prestaties geleverd en al je doelen bereikt. Het is tijd voor je loon. Met knikkende knieën ga je naar de baas, die beslist hoeveel je deze keer zal krijgen. Je kent het bedrag niet op voorhand. Misschien heeft een collega nog harder gewerkt, of zijn de bedrijfsresultaten wat tegengevallen. Misschien heeft de baas niet goed geslapen. Het is elke keer afwachten wat je zult krijgen voor je geleverde werk. Het lijkt een onvoorstelbare situatie, maar voor een aantal van de boeren is deze nachtmerrie realiteit.

Edward heeft een akkerbouwbedrijf van 100 hectare. Hij werkt zonder contract, dus brengt hij wekelijks zijn witloof of courgettes naar de veiling. Daar wordt beslist hoe hoog zijn inkomen zal zijn. “Zo gaat dat”, stelt hij zonder verpinken. “Het is allemaal vrije markt, verkoop op de klok.” Soms levert het harde werk iets op, soms blijkt dat de inkomsten onvoldoende zijn om de kosten te dekken. Want als de supermarkten plots minder witloof nodig hebben of er een lading courgettes uit Spanje is aangekomen, kan Edward het schudden. Je moet al goed gek zijn om op zo’n manier te willen werken.

Susan, Stijn en Bert zijn actief in de veehouderij. Het gesprek gaat over de vraag of intensieve veehouderij nog moet groeien. Snel wordt duidelijk waarom stallen de voorbije jaren steeds groter werden. Het was de enige manier om rendabel te zijn: de prijzen van melk of varkensvlees zijn al 20 jaar nauwelijks gestegen, de kosten wel. Alleen door het volume te verhogen, kunnen ze hun zware

leningen afbetalen. Veel boeren zouden bereid zijn het met wat minder dieren te doen, als ze tenminste een eerlijk loon zouden krijgen, en, als het even kan, een beetje respect.

> **Veel boeren zouden bereid zijn het met wat minder dieren te doen, als ze tenminste een eerlijk loon zouden krijgen, en, als het even kan, een beetje respect**

Steven Vromman - Low impact man

Tussen droom en daad

Respect is een sleutelwoord die avond. De burgers, die bezorgd zijn over gezondheid, dieren en het milieu, kijken op als blijkt dat heel wat boeren investeren in zonnepanelen, waterzuivering, geothermie en isolatie. Bert, die in het tochtgat Middelkerke woont, zou graag een windmolen plaatsen naast zijn stallen. Maar dat mag niet van de burgemeester. De boeren begrijpen evengoed dat de burgers hun kinderen gezond voedsel willen aanbieden, dat ze de weinige resterende natuur willen beschermen.
Cindy, Robin, Bavo en de andere consumenten willen graag meer producten in korte keten, hopen op een landbouw zonder pesticiden. Ze houden hun hart vast voor het verlies aan biodiversiteit en de klimaatverstoring. Uit het gesprek blijkt dat de boeren dezelfde bekommernis delen, alleen is er een kloof tussen wat ideologisch wenselijk is en wat praktisch haalbaar is. Natuurlijk is de korte keten een goed idee, maar je kunt niet zomaar 60 ton aardappelen aan de man brengen via een automaat langs de baan.
Een andere kloof zie je bij de consument. Die wil graag minder dierenleed en een gezonde bodem, maar meer betalen voor een stukje kip is moeilijk. Ook de groene consumenten geven toe dat ze meer op de prijs letten, zeker als de inflatie toeslaat.

Varkensboer in vegan schoenen

Naarmate de gesprekken vorderen, wordt duidelijk dat de complexiteit groot is en er niet één oplossing bestaat. “Als het gaat over de juiste keuzes maken, voel ik me bewust onbekwaam, wat alvast beter is dan onbewust onbekwaam”, zegt Cindy.
Ondanks de verschillen groeit het vertrouwen. De vleesboeren geven toe dat het misschien beter is de veestapel te laten krimpen. Niemand vindt het kunnen dat supermarkten consumenten lokken met dumpingprijzen, ten koste van de boer en het milieu. Iedereen is ervan overtuigd dat boeren recht hebben op een eerlijk inkomen én op rechtszekerheid. Iedereen beseft dat bescherming van de natuur noodzakelijk is om landbouw in de toekomst mogelijk te maken.
Verschillende boeren vertelden bij de start van de avond dat ze schrik hadden dat ze zich weer zouden moeten verdedigen. Ze hebben de perceptie tegen, ze voelen zich vaak geviseerd. Een paar uur later is de stemming omgeslagen. De consumenten en boeren die hier samenzitten, zijn geen tegenstanders. Ze voelen zich allen gegijzeld door een systeem van concurrentie en competitie. De ‘vrije markt’ leidt tot veel onvrijheid. Dat politici dit model decennialang stimuleerden en nu niet in staat blijken de gevolgen ervan aan te pakken, maakt het extra wrang.
Waar we nood aan hebben, is niet nog meer oneliners en spierballengerol, maar een volwassen gesprek met alle betrokkenen. Welke landbouw willen we? In hoeverre laten we de vrije markt de prijzen bepalen? Welk voedsel willen we, welke natuur willen we? Deze avond maakt duidelijk dat zo’n gesprek kan. Weg van camera’s en zonder sociale media. Voor ik vertrek, valt me nog iets op. Een varkensboer in vegan schoenen. Ja, er is nog hoop.

Met dit opiniestuk wil de auteur een bijdrage leveren aan het maatschappelijk debat. De auteur schrijft in eigen naam en is verantwoordelijk voor de inhoud van de tekst.

De auteur

Steven Vromman is milieuactivist en bekend als ‘Low impact man’. Onlangs verscheen zijn nieuwste boek Hoop, een kompas in turbulente tijden. Dit opiniestuk verscheen eerder ook in de krant De Standaard.

Uitgelicht

Klimaatgekkies en gifspuiters: Tijd om écht naar elkaar te luisteren

Opinie

"Als dat nieuwe mestactieplan er zo door komt, is het einde verhaal voor mij." Bam. Ik proef de mix van ontreddering en boosheid in de stem van Lorenzo, een jonge akkerbouwer....

14 JANUARI 2023

Lees meer

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17

1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/

screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/

screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws

screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

Privacy policy

Copyright

Cookie Policy

Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada